

DECIZIE

08 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii : Tamara Chișca-Doneva, Nicolae Craiu,
Mariana Pitic, Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Dumitru Ștefanschi,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dumitru Ștefanschi
împotriva Mariei Cutîrev, Feodorei Ștefanschi cu privire la retragerea vizei de
reședință, înlăturarea obstacolelor, anularea actului de acordare a vizei de
domiciliu,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 15 decembrie 2015, prin care a
fost respins apelul declarat de către Dumitru Ștefanschi și menținută hotărîrea
Judecătoriei Bălți din 16 septembrie 2015 prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a ț ă:

La 13 martie 2015, Dumitru Ștefanschi a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Mariei Cutîrev, Feodorei Ștefanschi cu privire la retragerea
vizei de reședință, înlăturarea obstacolelor, anularea actului de acordare a vizei de
domiciliu.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, apartamentul nr. 96 situat în
mun. Bălți, str. Strîi, 17, i-a aparținut cu drept de proprietate în mărime de 1.0 cotă-
parte. În baza hotărîrii judecătorești din 25 februarie 2005 s-a partajat apartamentul
nr. 96 din str. Strîi 17, mun. Bălți, prin atribuirea lui Feodora Ștefanschi ½ cota-
parte din imobil și lui Dumitru Ștefanschi ½ cota-parte din imobil. Restul spațiului
a rămas în folosință comună a părților.

Susține că în luna august a depistat că în apartamentul nr. 96 de pe str. Strîi,
17, începînd cu 10 februarie 2010 este înregistrată și are viză de domiciliu Maria
Cutîrev, nepoata fostei sale soții, căreia i s-a acordat viza de domiciliu cu acordul
stăpînei apartamentului Feodora Ștefanschi. Susține că Maria Cutîrev nu locuiește
pe adresa sus-indicată și niciodată nu a locuit.

Mai indică că, s-a adresat către SEDP Bălți pentru a retrage viza de
reședință, însă i s-a explicat că este necesar de adresare în instanța de judecată.
Pîrîra pînă la moment are viza de reședință în mun. Bălți, str. Strîi, 17,

apartamentul nr. 96, contrar voinței sale și fără acordul său, iar faptul dat îi creează dificultăți.

Solicită Dumitru Ștefanski, obligarea Mariei Cutîrev de a nu crea obstacole în folosirea imobilului din str. Strîi 17, apartamentul nr. 96, mun. Bălți cu radierea vizei de domiciliu a Mariei Cutîrev de pe str. Strîi 17, apartamentul nr. 96, mun. Bălți.

La 26 martie 2015, reclamantul a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, prin care a indicat că după partajarea apartamentului, Feodora Ștefanski a devenit uzufructuarul cu drept de folosință a 1/2 cotă-parte.

Conform răspunsului parvenit de la Ministerul Tehnologiei Informaționale și Comunicațiilor nr. 653 din 14 ianuarie 2015, Maria Cutîrev născută la 05 decembrie 1993 este înregistrată la domiciliu pe adresa mun. Bălți, str. Strîi 17, apartamentul nr. 96 din 10 februarie 2011. Înregistrarea la domiciliu a persoanei nominalizare s-a efectuat în baza extrasului din Registrul bunurilor imobile al ÎS „Cadastru” nr. 0300/07/29086 din 07 decembrie 2007. Susține că numărul cadastral 0300/07/29086 nu corespunde cu numărul cadastral 030020602901096 a imobilului, apartamentul nr. 96 din str. Strîi 17, mun. Bălți.

Mai susține că nu este clar în temeiul căror documente cadastrale SEDP Bălți, fără acordul său, a emis actul de acordare a vizei de domiciliu Mariei Cutîrev pe adresa mun. Bălți, str. Strîi 17, ap. 96, care-i aparține cu drept de proprietate privată. Consideră că prin actul emis de SEDP Bălți de acordare a vizei de domiciliu cet. Cutîrev Maria în apartamentul său, i s-au încălcat drepturile și interesele civile ocrotite prin lege.

Prin urmare, solicită Dumitru Ștefanski declararea nulă din momentul adoptării actului de către Secția Evidență și Documentare a Populației Bălți prin care pe data de 10 februarie 2011 i s-a acordat viza de domiciliu Mariei Cutîrev pe adresa: mun. Bălți, str. Strîi, 17, apartamentul nr. 96.

Prin hotărîrea Judecătorei Bălți din 16 septembrie 2015 acțiunea lui Dumitru Ștefanski a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 22 septembrie 2015 și ulterior la 10 februarie 2015 Dumitru Ștefanski a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 15 decembrie 2015 a fost respins apelul declarat de către Dumitru Ștefanski și a fost menținută hotărîrea primei instanțe.

La 04 decembrie 2016, Dumitru Ștefanski a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

Recurentul, Dumitru Ștefanski, în motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, deoarece la emiterea acestora instanțele au aplicat eronat normele de drept material și anume: nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuie să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea, unilateral au dat apreciere probelor anexate la dosar, nu au dat răspuns la toate argumentele invocate în cadrul acestui litigiu.

Ca bază legală la emiterea hotărîrii instanța a aplicat prevederile art. 102 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013 și a reținut că temei de înregistrare a vizei de domiciliu a servit acordul Feodorei Ștefanski, care deține ½ cotă-parte din apartamentului dat.

Contrar acestei afirmații conform Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova, evidența la domiciliu sau la reședință în Republica Moldova conform pct. 102, înregistrarea la domiciliu sau la reședință se efectueze în temeiul cererii solicitantului însoțită de actul de identitate de uz intern, actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință a spațiului locativ. Pct. 103 alin. (2) din același Regulament prevede că, în cazul înregistrării persoanei la domiciliu sau la reședință în locuință asupra căreia nu are drept de folosință, suplimentar se depune în scris declarația de primire în spațiu de către proprietarul sau coproprietarii locuinței – dacă spațiul locativ face parte din fondul locativ privat. Termenul reședinței se determină de comun acord cu proprietarul sau coproprietarii locuinței de aparține fondului locativ privat. Astfel, fiind coproprietarul apartamentului consideră că este în drept să solicite retragerea vizei de reședință a Mariei Cutîrev, care nu deține nici un drept de proprietate asupra acestui apartament.

De asemenea consideră că, Maria Cutîrev nu are nici un drept de a-și menține viza de reședință în imobilul de pe str. Strîi 17, ap. 96, mun. Bălți, acest imobil aparține cu drept de proprietate lui și fostei soții Feodora Ștefanski, iar radierea din evidență a persoanelor se efectuează la cererea solicitantului, la cererea proprietarului sau a coproprietarului locuinței identificați prin actul de identitate și care prezintă documentele ce atestă dreptul de proprietate asupra acestui imobil.

La fel, consideră că concluziile instanțelor de judecată sunt în contradicție cu actele pricinii, deoarece faptul înregistrării vizei de reședință a Mariei Cutîrev în apartamentul ce-i aparține cu drept de proprietate aduce la situația în care nu poate beneficia de scutirile la agentul termic, deoarece aceasta are vârsta aptă de muncă.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele pricinii recurentul Dumitru Ștefanski a recepționat decizia instanței de apel motivată la 21 ianuarie 2016, iar cererea de recurs a depus-o la 04 februarie 2016.

În conformitate cu art.440 alin.(2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 13 aprilie 2016 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art.444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul examinării pricinii s-a stabilit că apartamentul nr. 96, situat pe adresa mun. Bălți, str. Strîi, 17, aparține cu drept de proprietate recurentului Dumitru Ștefanski și intimatei Feodora Ștefanski.

Conform hotărîrii Judecătorei Bălți din 25 februarie 2005 a fost partajat apartamentul nr. 96 din str. Strîi, 17, mun. Bălți, prin atribuirea Feodorei Ștefanski ½ cotă-parte din imobil și lui Dumitru Ștefanski ½ cotă-parte din apartamentul situat în mun. Bălți, str. Strîi 17, apartamentul nr. 96. Restul spațiului a rămas în folosință comună a părților.

De asemenea, s-a stabilit că începînd cu data de 10 februarie 2011, în apartamentul nr. 96, situat în mun. Bălți, str. Strîi 17, are înregistrată viza de domiciliu Maria Cutîrev, înregistrarea a avut loc cu acordul stăpînei apartamentului Feodora Ștefanski.

Conform informației furnizate de ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, Departamentul registrelor informaționale de stat cu nr. 653 din 14 ianuarie 2015, începînd cu data de 10 februarie 2011 în apartamentul nr. 96, situat în mun. Bălți, str. Strîi, 17 are înregistrată viza de domiciliu Maria Cutîrev, înregistrare ce a avut loc în temeiul extrasului din Registrul bunurilor imobile al ÎS „Cadastru” nr. 0300/07/29086 din 07 decembrie 2007, iar potrivit informației furnizate de SEDP mun. Bălți viza de domiciliu în mun. Bălți, str. Strîi, 17, apartamentul nr. 96 a fost perfectată cu acordul stăpînei apartamentului Feodora Ștefanski, conform certificatului cadastral 0300206019096 din 07 decembrie 2007.

Inițial Dumitru Ștefanski înaintînd acțiune în judecată împotriva Mariei Cutîrev și Feodorei Ștefanski a solicitat radierea vizei de reședință a Mariei Cutîrev din apartamentul nr. 96, situat în mun. Bălți str. Strîi, 17 și înlăturarea obstacolelor în folosirea apartamentului.

Ulterior, la 26 martie 2015 Dumitru Ștefanski a depus cerere suplimentară prin care a solicitat anularea actului emis de Secția Evidență și Documentare a Populației Bălți prin care la 10 februarie 2011 i s-a acordat viza de domiciliu cet. Cutîrev Maria pe adresa mun. Bălți, str. Strîi 17, apartamentul 96.

Fiind investită cu judecarea pricinii în fond, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, respingînd-o ca fiind neîntemeiată, concluzionînd că înregistrarea vizei de domiciliu a Mariei Cutîrev pe adresa mun. Bălți, str. Strîi 17, ap. 96 este una legală, iar temei de înregistrare a vizei de domiciliu a servit acordul Feodorei Ștefanski care deține ½ cotă-parte din apartamentul dat.

Instanța de apel a fost de acord cu soluția primei instanțe.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție este una greșită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (4) CPC, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Mai mult, art. 239 CPC prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

De asemenea, concluziile instanței expuse în hotărâre trebuie să coincidă cu probele administrate și admise de către instanță, să fie clare, complete, expuse într-o consecutivitate logică.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi și dispozițiilor conținute în art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel judecând apelul nu s-a pronunțat și nu a combătut toate argumentele invocate în cererea de chemare în judecată de către Dumitru Ștefianschi, inclusiv motivelor de apel invocate, dar a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, remarcând în mod general unele probe reținute de prima instanță, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Astfel, instanța de recurs menționează că, inițial Dumitru Ștefianschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Cutîrev și Feodorei Ștefianschi prin care a solicitat obligarea Mariei Cutîrev de a nu crea obstacole în folosirea imobilului din str. Strîi 17, apartamentul nr. 96 mun. Bălți cu radierea vizei de domiciliu a Mariei Cutîrev din apartamentul menționat.

Ulterior, la 26 martie 2015, Dumitru Ștefianschi a depus cerere suplimentară solicitînd declararea nulității actului emis de Secția Evidență și Documentare a Populației Bălți prin care pe data de 10 februarie 2011 i s-a acordat viza de domiciliu cet. Mariei Cutîrev pe adresa mun. Bălți, str. Strîi 17, apartamentul nr. 96.

Examinînd pricina, atît prima instanță cît și instanța de apel nu s-au pronunțat asupra pretenției din cererea suplimentară depusă de către Dumitru Ștefianschi, rezumîndu-și concluzia doar asupra faptului că Maria Cutîrev și-a

înregistrat viza de reședință în apartamentul nr. 96 din str. Strîi, 17, mun. Bălți cu acordul proprietarei Feodora Ștefanski.

Instanța de recurs, mai reține că actul Secției Evidență și Documentare a Populației Bălți din 10 februarie 2011 este un act administrativ, iar instanța de apel la judecarea apelului urma să verifice împotriva cărui pîrît este înaintată pretenția dată și dacă reclamantul Dumitru Ștefanski a respectat procedura de soluționare prealabilă a litigiului. Mai mult, actul administrativ a cărei nulitate o solicită reclamantul-recurent la materialele dosarului lipsește.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține prevederile pct. 88 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013, care prevede că înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la reședință are drept scop evidența locuitorilor Republicii Moldova și nu stabilește drepturile acestora asupra spațiului locativ.

Conform pct. 102 din același Regulament, înregistrarea la domiciliu sau la reședință se efectuează în temeiul cererii solicitantului însoțită de următoarele documente:

- 1) actul de identitate de uz intern;
- 2) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra spațiului locativ;
- 3) dovada achitării taxelor și a tarifelor stabilite pentru înregistrare sau radiere din evidență.

Punctul 103 din Regulamentul enunțat prevede că, în cazul înregistrării persoanei la domiciliu sau la reședință în locuința asupra căreia nu are drept de folosință, suplimentar se depune în scris declarația de primire în spațiu de către:

- 1) chiriaș și de membrii majori ai familiei, care sînt înregistrați la domiciliu pe adresa respectivă – dacă spațiul locativ face parte din fondul de stat, departamental, municipal sau obștesc;
- 2) proprietarul sau coproprietarii locuinței – dacă spațiul locativ face parte din fondul locativ privat.

Totodată pct. 112 din același Regulament prevede că, termenul reședinței se determină de comun acord cu:

- 1) chiriașul și membrii majori ai familiei, care sînt înregistrați la domiciliu în locuința ce aparține fondului locativ de stat (departamental), municipal sau obștesc;
- 2) proprietarul sau coproprietarii locuinței ce aparține fondului locativ privat.

Radierea din evidență a persoanelor se efectuează conform pct. 118 al Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova și anume: 1) la cererea solicitantului; 2) la schimbarea domiciliului sau a reședinței și/sau în cazul emigrării autorizate; și 3) la cererea proprietarului sau a coproprietarilor locuinței, identificat(ți) prin actul de identitate și care prezintă documentul ce atestă dreptul de proprietate asupra acestui imobil.

Astfel, după cum s-a stabilit din materialele dosarului recurentul Dumitru Ștefanski este coproprietar al apartamentului nr. 96 situat pe str. Strîi 17, mun. Bălți, și reieșind din normele de drept enunțate supra instanța de apel urma să verifice dacă acesta și-a dat acordul la înregistrarea vizei de reședință în apartamentul ce-i aparține cu drept de proprietate.

În conexiunea celor descrise se constată că instanța de apel a soluționat cauza superficial și unilateral, astfel un asemenea act de dispoziție nu are putere de convingere, fapt ce denotă netemeinicia acestuia.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, cât și admiterea unor încălcări vădite, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt și de drept, care, este diferită de la caz la caz.

Iar, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Dumitru Ștefanski.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 15 decembrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dumitru Ștefanski împotriva Mariei Cutîrev, Feodorei Ștefanski cu privire la retragerea vizei de reședință, înlăturarea obstacolelor, anularea actului de acordare a vizei de reședință, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru